

Historisk rundrejse til Georgien og Armenien Kaukasus perler - 2025.

**13 begivenhedsrige dage med fuld pension og fuldt program.
Rejse fra den 9. - 21. oktober 2025**

På grænsen mellem Europa og Asien ligger disse prægtige old-kristne kulturer med en helt enestående og overvældende natur. Disse gæstfrie lande byder på en stribe af UNESCO fredede seværdigheder, herlig lokal mad og kvalitetsvin fra Kaukasus. 12 dages rundrejse med fuld pension og fuldt program.

På denne tur besøger vi de kendte oldgamle kulturcentre Tbilisi og Jerevan, men også de mindre byer og bjergrige områder, hvor vi bl.a. oplever at køre i firehjulstrækker op til den afsidesliggende Treenighedskirke, Gergeti (2170 m) i Kazbegi. Turen starter i Tbilisi – hovedstaden i Georgien, der er placeret dramatisk smukt på adskillige bjergsider omkring floden Kura, der snor sig igennem området med sine karakteristiske maleriske klippefyldte

kyster. Derfra bevæger vi os af sted på en tolv dage lang odysseé igennem Georgien og Armenien, gennem dale og slugter, til tider golde, men for det meste frodige og omgivet af fantastiske efterårsfarver.

Georgien og Armenien er verdens ældste kristne stater, og ligger begge strategisk placeret på grænsen mellem Europa og Asien – det såkaldte Euro-asien. Mellem Sortehavets smukke kyster og med den østlige del i det bjergrige Kaukasus. En placering der har givet både rigdom og indflydelse på grund af handlen mellem netop Asien og Europa, men som også har gjort landene udsatte for talrige erobringer fra stort set alle sider. De seneste 300 år har disse lande måtte affinde sig med at være helt eller delvist styret af først osmannerne, dernæst perserne og siden begyndelsen af 1800-tallet det mægtige russiske imperium.

Begge lande blev da også (mod deres egen vilje) indlemmet i Sovjetunionen ved dets etablering i 1921, og først med Sovjets fald i 1991, blev disse stolte lande igen uafhængige.

Siden 1991 har disse lande gennemgået to vidt forskellige udviklingsforløb, hvor Georgiens og hovedparten af dens politiske elite har samlet sig omkring det projekt at få trukket Georgien væk fra Rusland og ind mod Europa og Vesten. Det er lykket i vid udstrækning takket være især den kompromisløse reformator og drivkraften bag "Rosenrevolutionen" i 2003, Saakashvili, der efterfølgende blev præsident. I kraft af ofte smertefulde reformer og dygtige alliancer med udenlandske kræfter (USA og EU), lykkedes det Georgien at blive associeret til EU. Tilbage står der dog stadig store økonomiske problemer (høj arbejdsløshed, lav realløn og ulig fordeling af rigdom) samt en politisk ofte brutal kultur præget af "klan mentalitet" forstærket af svage statsinstitutioner og regionale og etniske spændinger. Samtidig er det (stadig) en realitet, at den mægtige nabo Rusland, der siden 1783 og frem til 1991 reelt har styret landet, ikke har opgivet sit ønske om (igen) at øge sin indflydelse i dette lille land. En penibel og farlig balancegang for Georgien, der foregår netop nu, og indgår i al indenrigspolitik. Valget i 2024, hvor det russiskvenlige parti Georgiens Drøm (formodentlig) fik flertal har sat det tættere samarbejde med EU på pause og det har om muligt gjort situationen endnu mere anspændt.

Armenien har omvendt "valgt" den vej at knytte sig til Rusland, der økonomisk, militært og politisk sidder tungt på dette land. En situation der dels skyldes Ruslands historiske overlejring og tilstedeværelse i landet samt den sikkerhedspolitiske traumatiske situation Armenien befinder sig i omgivet på tre fronter af historiske og religiøse dødsfjender (Tyrkiet, Iran og Azerbajdjan). Siden valget i 2018, hvor Nikol Parshinyan kom til magten i Armenien, har man med mere eller mindre forsigtige skridt forsøgt at vrige sig ud af Ruslands jernhånd, og rent politisk har man bevæget sig væk fra Rusland og tættere på EU. Samtidig er Armenien militært blevet forrådt af russerne, der ikke har støttet dem hverken i 2020 og 2023 hvor Armenien i løbet af to Azerbajdjanske angreb har mistet Nagorno-Karabakh mm. Rent økonomisk er Armenien stadig i lommen på Rusland.

Hele denne spændende historie - fra disse landes før-kristne tid og helt frem til nutiden - vil ekspertrejseselederen gennemgå typisk på oplæg om morgenen (ca. fire morgenoplæg) eller i bussen hvor belejligt fordelt på turen samt naturligvis på de enkelte steder, vi besøger.

Turen kombinerer historie, fortid og nutid, kultur og natur med lokal gastronomi og vin fra disse gamle kulturområder, der endnu ikke er besøgt af mange vesterlændinge.

Pris i 2025: kr 17.990 pr. person inklusiv helpension (undtagen frokost dag 5 og 12)
Enkeltværelse tillæg kr. 3.300

Indkvartering:

- Fire overnatninger på trestjernet hotel i Tbilisi
- Én overnatninger i trestjernet hotel i Kutaisi/ Tskhaltubo
- En overnatning i trestjernet hotel i Akhaltsikhe
- Fem overnatninger i trestjernet hotel i Yerevan (Armenien)

Indkvartering på to-personers værelser med eget bad, toilet, og aircondition. Vi har udvalgt gode lokale hoteller med god atmosfære og morgenmad og de fleste med central beliggenhed.

Afrejse fra København

Den 9 oktober kl.17.05 med LH 2449 med ankomst til Munchen kl. 18.40. Videre kl. 21.50 med fly LH 2558 og ankomst i Tbilisi kl. 03.50

Hjemrejse fra Jerevan:

Den 21. oktober kl. 04.45 med fly OS 642 med ankomst Wien kl. 06.30. Videre kl. 07.10 med fly OS 301 og ankomst København kl. 08.50

Antal deltagere: Ca. 16- 26 deltagere.

Kultur- og ekspertguide på rejsen er Marie Nytoft.

Marie Nytoft er cand.phil. i russisk og har et indgående kendskab til russisk kultur og historie. Marie er gift russisk, har et stort netværk i Rusland og har været næsten overalt i det tidligere Sovjet, især i Kaukasus, Ukraine og Rusland.

Marie har skrevet om Rusland, oversat litteratur fra og til russisk. Marie underviser i russisk og derudover kan man løbe ind i hende rundt omkring i Danmark, når hun tolker for såvel private som offentlige organisationer. Marie har de seneste år været kulturguide på vores flodkrydstogter til Rusland og kulturrundrejse til Georgien og Armenien.

Indeholdt i prisen er følgende:

- Fly og skatter t/r København – Tbilisi, Yerevan – København.
- Transfer til og fra lufthavne.
- Indkvartering på to-personers værelse på gode og centralt placerede trestjernede hoteller.
- Velkomstdrink første aften i Tbilisi.

- Helpension under hele turen på udvalgte lokale restauranter (fra første morgenmad dag 2), hvor vi smager de vigtigste lokale retter og specialiteter - dog undtagen frokost dag 5 og 12 som er dag på egen hånd i Jerevan – og fredagen i Tbilisi.
- Egen bus med chauffør.
- Alle ture, indgangsbilletter til seværdigheder, tur med firehjulstrækker i Kazbegi, vin – og cognac-smagninger m.m., besøg og frokost hos vinbonde, og alle andre øvrige punkter som er indeholdt i dette program.
- Speciel afskedsmiddag med lokal musik og dans i Jerevan.
- Alle øvrige skatter og afgifter
- Oplæg (typisk fire - fem morgenoplæg).
- Udlevering af ”studiemateriale” i form af de vigtigste foredragsnoter og slides.
- Rundvisning ved guiden.
- Lokal erfaren og autoriseret engelsktalende guide samt lokale museumsguider, da det kræves disse steder og i det offentlige rum ved større grupper.
- ½ liter vand pr. dag pr. person.
- Drikkepenge til alle restauranter.

Bemærk: Rejsen er kun for almindeligt godt gående (op til 2-3 km. almindelig gang på udvalgte dage), da vi skal gå flere ture i byerne og omkring klostrene, samt da nogle af de hoteller, vi bruger, ikke har elevatorer.

Følgende er ikke indeholdt i prisen:

- Enkeltværelsestillæg
- Tilslutning med fly fra provinsen.
- Drikkevarer og øvrigt privatforbrug.
- Frokost dag 5 og 12
- Drikkepenge til lokalguider og chauffør. Beregn 15 euro per person.

Tilmelding og depositum: Ved tilmelding betales et depositum på DKK 3.000 pr. deltager. Depositum refunderes ikke ved afbestillingen. Ca. to en halv måned før afrejse sendes brev ud med information omkring indbetaling af restbeløbet samt øvrig praktisk information vedrørende rejsen. Ved tilmelding accepteres vores almindelige forretningsbetingelser, som vedlægges ved ordrebekræftelse.

Tilmelding kan foregå på vores hjemmeside ved at [klikke her](#) - eller **på mail info@krimrejser.dk**. På hjemmesiden kan man også se flere billeder.

Venlig hilsen,
Thomas Köllner

Program for kulturrundrejse til Georgien og Armenien

Dag til dag program (ændringer må påregnes)

Dag 1: Afrejse fra København og ankomst i Tbilisi i Georgien og indkvartering på hotellet.

Sidst på eftermiddagen mødes vi i Københavns Lufthavn og flyver til Tbilisi og kører direkte ind til byens centrum, hvor vi indkvarteres på vores hotel – og går i seng mens det stadig er mørkt – nok ved 6-tiden om morgen.

Dag 2: Den gamle hovedstad Mtskheta, Svetit Skhoveli katedralen, Jvari klosteret og en gåtur i det historiske centrum af Tbilisi - og aftensmad i det historiske centrum af Tbilisi

Hen på formiddagen starter vi med et oplæg, inden vi tager afsted på vores første tur, som går til den gamle hovedstad Mtskheta, som ligger ca. 20 km. fra Tbilisi

Den gamle hovedstad og Jvari klosteret er centrale i Georgiens omvendelse til kristendommen i 300-tallet. Byen er et slags åbent bymuseum og hele det gamle centrum er beskyttet af UNESCO. Vi besøger bl.a. Svetit Skhoveli katedralen fra 1010-1029. Nogle gange er der mulighed for at købe ægte georgiske ikoner, som males efter ældgamle forskrifter af munke tilknyttet katedralen – og ellers er der en masse boder med div. delikatesser, souvenirs og kunsthåndværk.

Georgiens vigtigste helgen, Nino, er knyttet til dette sted, da hun levede og virkede på det nærliggende kloster, Samtavro. På klosteret gror en plante, som er berørt af den Hellige Nino. Og i strid med alle naturlove, er denne plante grøn året rundt. Den hellige Nino er Georgiens svar på vores Ansgar. Den hellige Nino var en romersk kristen kvinde fra det nuværende Tyrkiet. Efter sigende var hendes onkel patriarken af Jerusalem. Jomfru Maria viste sig for Nino, og bad hende drage til Georgien (det daværende kongerige Iberia) og omvende folkene der til kristendommen. Det lykkedes for hende efter flere forsøg at omvende Dronning Nana og Kong Merian til kristendommen i 327 i netop Mtskheta. Denne fortælling er vigtig i Georgien, og vi vil støde på dens hovedpersoner igen og igen i kirker og ikonkunst. Selv i dag lever den videre blandt andet i form af navnet Nino, som er blandt de mest populære pigenavne i Georgien.

Derefter besøger vi klosteret Jvari – der betyder “kors klosteret”. Klosteret ligger majestætisk placeret på en bjergkam med udsigt til Mtskheta og floden Kura. Når man står her højt oppe og ser ned på den gamle hovedstad, forstår man intuitivt dens placering. Netop hvor byen ligger, danner floderne et ”T-kryds”, hvilket giver stedets åbenlyse strategiske værdi. Vi besøger denne smukke kirke og dens fantastiske kors og hører dens vigtige tilknytning til Ninos død og begravelse.

Det er nu tid til en dejlig georgisk frokost på et dejligt sted, hvor mange georgiske familier kommer især i weekenderne. Stedet er kendt for sin sortbønnesuppe - og den skal vi selvfølgelig smage (det har vi i hvert fald gjort de sidste ti år, vi er kommet der).

Derefter kører vi tilbage til Tbilisi, hvor vi går tur i det historiske centrum. Hovedstaden i Georgien er placeret dramatisk smukt på adskillige bjergsider omkring floden Kura, der snor sig igennem området med sine karakteristiske maleriske klippefyldte bredder. Vi er nu i Kaukasus og Eurasien. Det slår en, at alt er anderledes her i Kaukasus. Tbilisis gamle bydel er et af de sjældne steder i verden (og især i denne del af verdenen), hvor ortodokse kirker, katolske katedraler, synagoger og moskeer kan eksistere fredeligt sammen. Det historiske centrum er pakket med historiske bygninger og monumenter. Allerede her bemærker man de mange historiske kirker, borge og klostre, der er smukt placeret på højdepunkterne omkring byen og floden Kura. Alting er pænt og ordentligt, og det meste af det historiske centrum er sat i stand.

På vores tur ser vi Metechi kirken (400-tallet), Sioni katedralen I (600 -700 tallet) og landets vigtigste ortodokse kirke Helligåndskirken af Tsminda Sameba. Vi får også tid til at gå en tur i byens hyggelige indkøbs-centrum.

Georgien har påbegyndt en krævende, omfattende og dramatisk reformproces siden uafhængigheden i 1991 efter Sovjets sammenbrud. Efter 70 års Sovjetstyre var og er der fortsat behov for en gennemgribende demokratisering af landets institutioner og modernisering af landets økonomi. Den centrale skikkelse i Georgiens demokratiseringsproces og tilnærmelse til Vesten er (den omstridte) *Mikheil Saakashvili*. Han stod bag den vigtige "Rosenrevolution", der førte ham til magten som folkevalgt præsident i to perioder fra 2004 – 2013. I et forsøg på at komme den omfattende korrupsion, som var et levn fra Sovjettiden, til livs, gennemførte han dramatiske reformer af statens institutioner. *Mikheil Saakashvili* startede sin reform af politiet med at fyre alle ansatte, og starte opbygningen af et helt nyt politikorps efter tysk forbillede. Som turist er denne proces synlig på en ganske interessant måde. Når vi kører igennem det gamle Tbilisi, ser vi pludselig moderne glaskonstruktioner. De er såmænd det nye justitsministerium og politiets nye hovedkvarter.

I et synligt og symbolsk opgør er de bygget "gennemsigtige" helt bogstaveligt for at vise, at selv disse institutioner, som var notorisk korrupte under Sovjetstyret, nu er blevet reformeret og (nu bedre) lever op til demokratiets principper om åbenhed, transparens og tredelingen af magten. Denne visuelle symbolik kan ikke undervurderes, og alle georgiere fortæller stolt om landets oprigtige forsøg på at blive et demokrati. Alle steder på offentlige bygninger ses foruden det stolte georgiske flag EU's flag. Ingen skal være i tvivl om, at flertallet i Georgien forsøger at dreje landet mod Vesten og EU. Derfor var netop underskrivelsen af EU associeringsaftalen i 2014 en vigtig begivenhed i landets nyere historie. Et andet konkret symbol på, at Georgiens mange ofte smertefulde reformer har båret frugt, er aftalen med EU underskrevet d. 26. februar 2017, der giver georgierne visumfri adgang til at rejse til EU. Man kan ikke undervurdere vigtigheden af dette i forhold til det forøgede selvværd, almindelige mennesker i Georgien føler.

Tilbage står der dog stadig store økonomiske problemer (høj arbejdsløshed, lav realløn og en ulig fordeling af rigdom) samt en politisk ofte brutal kultur præget af "klan mentalitet" forstærket af svage statsinstitutioner og regionale og etniske spændinger.

Hvordan landet skal kunne løfte sig videre i sin demokratiske udvikling (efter de to enestående sejre med EU Associeringsaftalen af 2014 og visumfri adgang til EU fra 2017), vil være et vigtigt emne på morgen oplæggene.

Mange almindelige menneskers virkelighed er stadig præget af fattigdom, faldende realindkomst og apati samt fremmedgørelse overfor det politiske system – og ikke mindst eksklusion fra disse. Georgien har traditionelt været styret af regionale klaner og familier. Dette påvirker hele det politiske system og står som en cementklods i vejen for landets fortsatte økonomiske udvikling. Uddybning af dette, og hvordan disse udfordringer kan overkommes, kommer vi naturligvis også ind på under morgenoplæggene og på turen.

Georgiens åbenlyse tilnærmelse til Vesten og EU samt især ønsket om optagelse i NATO blev i 2008 for meget for den mægtige russiske nabo. I 2008 startede Rusland - på opfordring af russiske separatister i de to provinser Abkhasien og Sydossetien – en

"fredsoperation", der førte til, at disse to provinser rev sig løs fra Georgien og reelt blev underlagt Rusland. Dette er blot et blandt mange sår mellem det lille Georgien og den store nabo.

Efter en lang og spændende dag går vi tilbage til vores hotel.

Vi slutter dagen af med en velkomstdrink på terrassen, hvorefter vi går/kører til fælles aftensmad og georgisk middag på en god lokal restaurant. Vi spiser altid enten hos de lokale eller sammen med de lokale, hvilket betyder, at maden er velsmagende, hvorimod lys og lyd ikke altid helt svarer til vores forestillinger om hygge, men lader man sig rive med kan det blive endog meget festligt.

Dag 3: Stephantsminde, fæstningen Ananuri ved floden Aragvi, Gudauri bjergtur, Terek bjergpas, Kazbegi (2170 m), Kazbek (5147 m)

I dag kører vi nordpå i retning mod Stephanstmina (Kazbegi). Det er en smuk tur, hvor vi langsomt bevæger os op i højderne op mod Terek bjergpasset. På vej ind igennem dalen gør vi holdt ved den smukt beliggende Ananuri fæstning fra sekstenhundredetallet. Borgen ligger smukt ned til floden Aragvi ved det smukke Jinali vandreservoir. I 2200 meters højde når vi byen Gudauri, som er et kendt skiresort. Vi kører igennem dette smukke bjergpas med Terek floden ved vores side. En smuk tur hvor det går op for en, at Kaukasusbjergene er rigtige bjerge, der strækker sig så langt øjet rækker og med sne store dele af året. Vi ankommer til Kazbegi, og her begynder vi vores udflugt med firehjulstrækkere i dette pragtfulde område. Vi gør holdt ved Treenighedskirken i Gergeti (2170 m). Er vejret klart kan vi opleve en enestående udsigt til et af Georgiens højeste bjerge Kazbek bjerget i 5147 meters højde. Denne tur i de kaukasiske bjerge vil de færreste glemme. Her i denne lille by spiser vi frokost enten hos en lokal familie eller på en lokal restaurant. Fra alle sider er der udsigt til de smukke bjerge og Kazbek. Efter frokost kører vi den smukke vej tilbage til Tbilisi, hvor endnu en god lokal aftensmad venter.

Dag 4: Tbilisi - Bodbe - Sighnaghi - vinsmagning / vinbond te / lille kursus i Georgisk madlavning

Efter morgenmad og dagens morgenoplæg skal vi udforske den østlige del af Georgien. Generelt er Georgien kendetegnet ved at klimaet og naturen skifter efter blot korte afstande. Efter blot nogle få kilometer kan man således komme fra kontinentalt klima, til subtropisk og/eller bjergklima. Dagens første mål er det kendte klosterkompleks viet til Johannes Døberer, Bodbe kloster, hvor Georgiens svar på vores Ansgar – den hellige Nino – ligger begravet. Samme Nino som vi tidligere har stiftet bekendtskab med. Området er et vigtigt pilgrimssted og meget betagende. De lokale nonner dyrker en dejlig mørk rødvin fra vinstokke, som gror på klosterets jord. For dem for hvem det ikke er for tidligt, kan vinen købes på glas i det lille men smukke refugium, som ligger ved indgangen til kloster-området.

Derefter når vi til Sighnaghi, der er placeret på toppen af bjergkæden med udsigt over Alazani dalen. Det er svært at beskrive byens smukke og episke beliggenhed. Byen er omgivet af en vældig mur og er overvældende med sine mange smukke og historiske bygninger og seværdigheder. Byen er de senere år blevet restaureret, og er nu et kendt sted for at fejre bryllupper.

Efter en gåtur rundt i Sighnaghi kører vi tilbage mod Tbilisi, men undervejs gør vi holdt for at stifte et nærmere bekendtskab med en vigtig del af det georgiske liv – mad og vin. I Georgien laver enhver familie med respekt for sig selv sin egen vin. Traditionel vinframstilling forekommer her som den gjorde i antikken. Druerne gærer i store lerkar, der graves ned i den kølige jord, hvor gæringen foregår. Smagen er anderledes, end vi er vant til, men der pågår netop nu en udvikling med store investeringer i vindyrkning også fra udlandet. Vinindustrien er en af få vækstindustrier i Georgien. Overalt når man kører igennem Georgien, ligger de gamle vinproducenter spredt mellem de gamle landsbyer og det dramatiske landskab. Vindyrkning er her foregået i tusinder af år. Her får vi også et mindre kursus i tilberedning af georgisk mad, prøver blandt andet at bage brød i en tøndeformet stenovn, hvor brødene fæstnes på indersiden af stenvæggen. Vi kommer ikke kun til at se og høre om vin og mad, vi kommer i høj grad også til at smage.

Efter oplevelse kører vi tilbage til Tbilisi og vores hotel.

Sighnaghi bygget direkte op af bjerget

Dag 5: Tid på egen hånd i Tbilisi (Frokost er på egen hånd i dag)

Mulighed for selv at gå på opdagelse i Tbilisi, for eksempel se Niko Piroshvili (Piroshvilis) billeder på Det Georgiske Nationale Galleri eller den store fantastiske guldskat, der stammer Kolchida/Colchis i kælderen på Nationalmuseet. Man kan også se moderne georgisk kunst på MoMA Tbilisi eller gå i Nino Haratishvilis fodspor og se de steder, som mange har stiftet bekendtskab med i "Det ottende liv" eller

"Det manglende lys". Byen rummer også mange private gallerier, butikker, der sælger ægte tæpper og kunsthåndværk og man kan selvfølgelig også gå fra vinsmagning til vinsmagning, i svovlbad (tyrkisk bad) eller bare dase rundt

Dag 6: Tbilisi — Gori – Kutaisi, Prometheus drypstenshule

Afrejse til Kutaisi efter morgenmad og udtjekning af hotellet. Vi forlader Tbilisi og begiver os mod vest. På vejen besøger vi Stalin-museet i Gori. Et dunkelt monument over manden, der på brutal og hensynsløs facon fik skabt det totalitære Sovjetunionen og gjorde denne til en militær og industriel supermagt. I processen forsvandt millioner af mennesker i arbejdslejre og fængsler. Stalin er desuden sejrherren fra Den Anden Patriotiske Krig – kampen mod Hitler og nazismen.

Manden var født georgier, og dette museum er viet til hans liv. Museet består af et museum, hans fødehjem og hans pansertog. Her og på vejen i bussen vil vi tale om Stalins dramatiske liv og politiske karriere samt hans indflydelse for det efterfølgende Sovjet. I forlængelse heraf vil vi tale om Sovjets strategi og dens systematiske "russificering af sine rand-republikker" fra Sovjets etablering i 1921 og fremefter, og hvorledes denne arv stadig ligger tungt på de gamle ex-sovjetrepublikker. Denne historie er afgørende for at forstå Georgiens og Armeniens nuværende forsøg på at udvikle fungerende demokratier, og gøre op med det russiske politiske og militære overherredømme, der også er forsøgt kulturelt indlejret i den kollektive hukommelse i disse lande. Efter dette kølige pust fra fortiden kører vi de sidste små to timer igennem denne subtropiske dal og hele tiden med de vældige Kaukasus bjerge i horisonten. Rejselederen vil benytte køreturen til Gori til at gennemgå Stalins historie og betydning.

Vi er på vej mod Kutaisi, som kan dateres 3000 år tilbage. Igen et bevis på at disse lande har en stærk før-kristen kultur. Her besøger vi byens vigtigste seværdigheder. Centralt er byens smukke Gelati kloster og akademi grundlagt af den georgiske konge David d. 4. i 1106. Han er en af de kendteste georgiske konger og kaldes også "David Byggeren". Dette kloster er lige så UNESCO fredet. Gelati var et religiøst og videnskabeligt centrum i middelalderen, og blev derfor kaldt "det nye Hellas". Med persernes ødelæggende angreb i den senere middelalder mister stedet sin betydning.

Vores sidste besøg går til Prometheus huler - de enestående drypstenshuler. Prometheus er kendt fra den græske mytologi, som manden der opfandt ilden, men i processen forsøgte han at snyde guden Zeus, hvilket han naturligvis kom til at betale for. Hvordan han betalte, afslører vi på turen! Disse huler er enestående i verden, og blev opdaget ved et tilfælde i 1984. Hule-komplekset består af seks huler som er forbundet. På mageløs vis har man indsat skiftende lys og dæmpet musik, der gør denne tur uforglemmelig. Nogle af "salene" er store som katedraler og overalt er der million år gamle drypstensformationer. Et geologisk underværk, der nænsomt er gjort tilgængelig for turister. I hulerne er der konstant 14 grader og en afgrænset sti med

belysning og rækværk er lavet, så der er ingen fare for at fare vild eller falde ned. Medbring en frakke og gode sko.

Vi spiser aftensmad og overnatter i Kutaisi / Tskhaltubo.

Dag 7: Kutaisi / Tskhaltubo — Borjomi — Akhaltsikh

Efter en mindre tur rundt i Kutaisi, hvor vi blandt andet ser et spektakulært springvand kører vi videre i det dramatiske landskab mod fæstningen Akhaltsikhe. På vejen besøger vi Borjomi, som er navnet på et kursted og navnet på det verdensberømte let salte mineralske kildevand, som alle slaver og især russerne elsker og tilskriver nærmest helbredende virkning. Prisen er også derefter!

Vi fortsætter efter frokost til fæstningen Akhaltsikhe, hvis historie også går tilbage til 12 hundredetallet (muligvis er det endnu ældre), hvor det blev hovedstad for et stærkt fyrstedømme, indtil det i 1476 blev erobret af osmannerne. Området er tæt på den tyrkiske grænse, og her boede både et stort armensk og et stort tyrkisk mindretal. I 1944 blev disse som så mange andre etniske minoriteter forfulgt og fordrevet fra området af Stalins Sovjetunionen under falske anklager. Derfor findes der også en ganske interessant og overraskende tilstedeværelse af templer på dette sted, der om noget afspejler historiens vilkårlighed og til tider brutalitet i især disse områder. På området finder vi således en katolsk kirke og et benediktinerkloster, en russiske ortodoks kirke, en synagoge og en armensk kirke. Hvordan alle disse religioner er fundet hertil, vil vi tale om på vejen i bussen. Vi spiser aftensmad og overnatter på dette fantastiske sted.

Dag 8: Hulebyen og klosteret Vardzia - Ankomst til Armenien - Gumry - Jerevan

Efter et godt morgenmåltid stiger vi på bussen og kører til endnu et dramatisk klosterkompleks, der samtidig fungerede som social og økonomisk samlingspunkt samt ikke mindst som forsvarsværk og fæstning. Stedet er Vardzia. Turen i bussen går igennem de mest dramatiske og smukke slugter med grønne bjerge på begge sider og en stejl slugt til højre, skabt af den brusende flod, der stadig løber igennem disse bjerge.

Efter små to timers kørsel når vi til huleklostret Vardzia fra det 12. Århundrede. Klosteret symboliserer Georgiens storhedstid i 1200 – 1300 tallet, hvor landet formåede at samle det meste af Kaukasus under den georgiske trone. En central historisk og populær personlighed er Dronning Tamar (1160 – 1213) der var med til at opbygge dette mægtige kloster, og som står som en central hersker i denne Georgiens storhedstid eller den "Gyldne tid", som georgierne stadig kalder tiden. Hun knyttede blandt andet alliancebånd via ægteskab til det mægtige Kiev Rus rige i Kiev og det mægtige nomadefolk Alanerne fra de store stepper nord for Krim. Tamar er

efterfølgende blevet helgenkåret af den georgiske ortodokse kirke. Et vigtigt ikon med hendes portræt finder vi i en af de mange små grottekirker.

Vardzia er en veritabel by hugget ind i siderne på de uindtagelige bjerge på venstre side af Kura flodens bred. Komplekset strækker sig mere end 500 meter langs klippens sider, og her er hugget mere end 600 bygningsværker i klipperne, kirker, kapeller, munkeceller, lagerrum, bade, statskasser, biblioteker. Der er konserveret et utal af hemmelige passager samt rester af vand- og vandingsystemer. I denne kloster-fæstning levede mere end tusind munke, og når fjenden angreb kunne her skjule sig 20.000 mennesker. Vi besøger dette sted til fods efter at være kørt op til komplekset indgang på bjergets side. Her kræves gode ben og godt fodtøj. Gåturen tager ca. en fem kvarter. Dem der ikke ønsker eller ikke kan gå turen, kan vente for foden af bjerget, hvor vi starter opkørslen. Her er en hyggelig cafe og en smuk terrasse ned til floden, der har skabt denne fantastiske kløft. Et dejligt sted at nyde naturen.

Her spiser vi en dejlig lokal frokost (muligvis grillstegte bækforeller) enten med udsigt til Vardzia eller med udsigt til floden (eller begge dele).

Efter frokost skal vi videre og nå grænsen til Armenien. Vi møder i dag de dårligste veje på turen og de længste strækninger i bus (da vi ikke kan køre særlig hurtigt). Til gengæld er naturen igen helt fantastisk, og vi kører i højden ca. 900 – 2200 meter. De sidste mange år lovede myndighederne, at vejen ville blive færdigrenoveret – og der arbejdes da også. Men færdig var den ikke sidst, og vi tør kun håbe på, at den bliver færdig på hele strækningen. Men pengene forsvinder jo, som traditionen er i disse lande, ned i mange lommer, inden nogle få når at blive brugt til asfalt. Det skal også siges, at vintrene her er meget hårde ved vejene, så når en strækning er færdigrenoveret, så er der som regel en anden strækning, der er ved at blive hullet. På vej til Jerevan gør vi holdt i byen Gumry, som er kendt for sin store russiske kaserne, og at byen blev ramt af et voldsomt og forfærdeligt jordskælv for en snes år siden. Vi passerer byens historiske centrum og byens centrale plads og det smukke rådhus bygget af tufa vulkansk sten.

Vi fortsætter mod dagens endepunkt - den nuværende hovedstad Jerevan. Vi ankommer sidst på dagen til vores hotel. Afhængig af vores ankomst tidspunkt spiser vi aftensmad før eller efter ankomst til vores hotel. Vi bor på et godt centralt hotel i Jerevan. Her har vi base de næste fem dage.

Dag 9: Jerevan, museet for Det Armenske Folkemord, Ararat – cognac, Echmiadzin

Efter vores morgenmad og dagens oplæg starter vi vores byrundtur i bus i Jerevan. Byen er Armeniens hovedstad og en af de ældste byer i verden. Byen har samme alder som Babylon og Rom. Året for grundlæggelsen af byen er officielt 782 f.Kr. - da kongen af Argishty grundlagde fæstningen Erebuni på dette sted.

Vi fortsætter turen og besøger museet for Det Armenske Folkemord, der foregik 1915-18 under Første Verdenskrig. Et forstemmende men vigtigt besøg. Det var tyrkerne, der tvangsflyttede det armenske mindretal ud af Tyrkiet og tvang dem ud på en lang march, der førte direkte ud i den Syriske ørken. Her døde de, fortrinsvis kvinder og børn, af mangel på vand og mad. Et sted mellem 800.000 og 1.5 million armenier blev myrdet. Den dag i dag er denne begivenhed med til at skabe ondt blot imellem disse to nabolande og deres grænse er stadig lukket. Baggrunden for dette folkemord og dets betydning i dag gennemgår vi på dagens morgenoplæg. Vi besøger også parken Tsitsernakaberd, hvor der findes et mindesmærke for ofrene for det armenske folkemord i 1915. Mindesmærket er en fyrre meter høj obelisk, der kan ses vidt omkring.

Vi spiser frokost i Jerevan og derefter tager vi til Ararat cognacfabrik. Vi skal selvfølgelig, fordi Armeniens stolthed (endnu en af dem!) "Jerevan Brandy" fabrik "Ararat". Denne cognac (og ja det kalder de den - indtil videre) regnes for den fineste i det gamle Sovjetunionen, og var et vigtigt statussymbol blandt de gamle sovjetbureaukrater. Nu er den endnu bedre og en verdensomspændende succes. Bl.a. var det Churchills favoritdrik efter Stalin introducerede den til ham under Jaltakonferencen på Krim i februar 1944. Den skal vi naturligvis smage i områdets historiske faciliteter og kældre.

Dagens sidste stop er Armeniens gamle hovedstad Vagharshapat (Echmiadzin), som er Armeniens fjerde største by. Byen er landets religiøse centrum og huser landets vigtigste katedral tilhørende Den Armenske Apostolske Kirke – Sankt Echmiadzin Katedralen - samtidig regnes den for at være verdens ældste katedral påbegyndt i år 303 lige efter, at landet blev kristent. Katedralen har siden sin grundlæggelse midt i det fjerde århundrede været et "catholicate", hvilket vil sige stedet, hvor lederen af Den Apostolske Armenske Kirke regerer fra. Vi besøger kirken og det tilstødende museum, hvor man gemmer det spyd, der dræbte Jesus på korset. Området er landets vigtigste pilgrims-sted, og her ligger mange vigtige kirker, som alle er unikke og af stor skønhed og historisk vigtighed bl.a. Zvartnots katedralen, kendt for sin byzantinske indflydelse, der vidner om kontakten til Europa. Begge de nævnte katedraler er beskyttet af UNESCO.

I 2001 fejrede Armenien 1700-året for, at landet blev den første kristne stat i verden. En kendsgerning som alle er stolte af og bevidste om i Armenien. I den anledning byggede man en storslået kirke viet til "St. Gregor Lysbringeren". St. Gregor er skytshelgen for Armenien, og manden der fik omvendt kong Tiridates Den Tredje og efterfølgende hele Armenien til kristendommen i 301.

Dag 10: Jerevan - Khor Virap - Noravank - Jerevan

Efter dagens oplæg skal vi besøge det legendariske Khor Virap fængsel og fæstning, som ligger en god times kørsel i bus fra Jerevan. Her blev St. Gregor holdt indespærret i 13 år, inden det lykkedes ham at omvende kongeparret til kristendommen. Fra kapellet

på dette sted venter der os en uforglemmelig udsigt over Ararat bjerget, hvor Noah efter overleveringen stødte på grund med sin ark, da vandet begyndte at synke. Bjerget har stor religiøs og symbolsk værdi for armeniere også i dag. Ararat kan ses i al sin majestæt helt inde fra Jerevan by.

Dernæst går det videre til Noravank - klosterkompleks, som er bygget i 1300-tallet og beliggende ca. 122 km fra Jerevan. Klosteret ligger meget smukt og ufremkommeligt på en smal afsats ned mod Arpa-floden nær den armenske by Eghegnadzor. Slugten er berømt for de stejle røde klipper, der rejser sig bag klosteret. Klosteret indeholder flere smukke kirker og bygninger. Selve naturen og området er betagende og stemningsfyldt. Noravank blev grundlagt i 1205 af biskop Hovhannes, den tidligere abbed af klosteret i Vahanavank.

Vi spiser frokost lige ved siden af Noravank, hvor vi er kommet i mange år hos den lokale familie, der ejer den lokale restaurant. Her laver de Armeniens bedste kylling – synes vi. Det må jo stå sin prøve. Her serverer familien desuden også hjemmelavet rødvin lavet i 1600 meters højde – så skulle den være ekstra sund, siger familien.

Vi kører den smukke tur over bjergene og ned mod Ararat-dalen på vej mod Jerevan. Igen kan vi nyde Ararat bjerget med sin majestætiske hvide snetop. Ankomst til vores hotel og tid til afslapning inden aftenmad.

Dag 11: Jerevan – Garni – Geghard - Sevan søen- Jerevan

I dag starter vi med de armenske kongers sommerresidens - fæstningen Garni – grundlagt i 300-tallet og udvidet frem til 1300 tallet. Her møder vi (igen) noget ganske enestående, nemlig et meget smukt tempel bygget i hellenistisk stil af Kong Trdat i år 77. Templet er viet til solen og stammer således fra før landet blev kristent. Templet med sine 24 smukke Joniske søjler er det eneste overlevende af denne art i Armenien (og i hele det gamle Sovjetunionen), og er et fantastisk vidnesbyrd om den kulturelle udveksling i denne periode mellem det hellenistisk inspirerede Rom og Armenien. Dette konkrete bevis på områdets kobling til "Europa" og Middelhavslandene er vigtig – også i dag, for at forstå, hvorfor Armenierne føler sig knyttet til Europa.

Vi fortsætter længere ind i slugten for at komme til Geghard, der betyder 'spyd', fordi det oprindeligt var her, at det spyd, der ifølge overleveringen gjorde det af med Jesus, blev opbevaret, inden spyddet blev overført til Echmiadzin. Geghard blev grundlagt af Gregor i det 4. århundrede, delvist udhugget i bjergsiden og omgivet af dramatiske klippeformationer. Klostret er kendt for en imponerende middelalderarkitektur. Bygningerne inkluderer både grottekirker og strukturer udhugget helt eller delvist i klipperne, hvilket giver et unikt indtryk. Mange af klosterets rum og kapeller er dekoreret med fine relieffer og khachkars, der skaber en uforlignelig atmosfære.

Vi spiser en lokal frokost, inden vi fortsætter mod Armeniens og Kaukasus "Blå Perle" - Sevan Søen, som er den største sø i Kaukasus og har en dybde på op til 30 m. Vejen ud til søen er rigtig god, fordi her har præsidenten sit sommerpalads, så han har naturligvis sørget for, at han hurtigt kan komme derud! En herlig påmindelse om, at den politiske kultur her er meget anderledes, end vi er vant til i Nordeuropa. Noget vi løbende vil adressere og søge forklaring på under vores oplæg. Ved ankomst stiger vi op ad trapperne for at nå til klosteret Sevanavank. Her mødes vi endnu engang af en vidunderlig udsigt over den blå Sevan sø. Vi besøger dette smukke kloster og dets dramatiske omgivelser. Efter dette besøg kører vi tilbage mod Jerevan.

Dag 12: Tid på egen hånd i Jerevan. (Frokost er på egen hånd i dag).

I dag har vi et afsluttende morgenoplæg. Dernæst har vi hele dagen til at opdage denne herlige by på egen hånd. Det er skønt at have tid til blot at de fine bygninger samt mærke stemningen på egen hånd. Her er også masser af museer, såvel arkæologisk og historiske som kunstmuseer og fine små kunstbutikker, vinbutikker og butikker med håndlavede tæpper fra Kaukasus. Her findes også mange fine og dyre internationale butikker og brands. Vi viser gerne, hvor de gode butikker ligger. Vi mødes til en tidlig sidste middag om aftenen. Mange vil sikkert gerne tidligt til ro, da vi skal afsted om natten til Danmark.

Dag 13: Afrejse til København

Vi står meget tidligt op og kører til lufthavnen for at rejse hjem.

Forbehold for ændrede programpunkter og lukkedage som skyldes udefra kommende ændringer vi ikke har indflydelse på som vejrlig, stigende skatter, sygdom, ændring af leverandørbetingelser bl.a. aflyste fly. Se også vores forretningsbetingelser for alle detaljer. Disse vedlægges altid ved bestilling og skal læses og accepteres inden betaling af depositum.

Tilmelding og depositum: Ved tilmelding betales et depositum på DKK 3.000 pr. deltager. Depositum refunderes ikke ved afbestilling. Ca. to en halv måned før afrejse sendes brev ud med information omkring indbetaling af restbeløbet samt øvrig praktisk information vedrørende rejsen.

Tilmelding kan foregå på vores hjemmeside [ved at klikke her](#) eller ved at sende en mail til info@krimrejser.dk.